

SADARBĪBA KĀ KOMUNIKĀCIJAS FORMA STARP VECĀKIEM UN PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS PEDAGOGIEM

Cooperation as a Form of Communication Between Parents and Pre-School Teachers

Lelde Liepa – Liepiņa

Latvia University of Life Sciences and Technologies, Latvia

Natalja Vronska

Latvia University of Life Sciences and Technologies, Latvia

Abstract. *Communication is a continuous process. Communication connects people. It is verbal communication, non-verbal or gesture-mimic communication and writing, when we express our opinion in writing. Communication has a management function that is closely linked to the management processes at the pre-school institution. Communication improves the flow of information between pre-school teachers and parents. Accuracy of information is an important aspect of communication, because the information transferred to parents is researched, analysed, interpreted and preserved. Therefore, pre-school teachers need to spend time working on information that is then accurately formulated for parents. An important aspect is the way information is communicated. It is important that communication between pre-school teachers and parents is constructive, open and honest.*

The article aim is to analyse and evaluate the scientific literature and other sources of communication and cooperation, complete a survey to find pre-school parents' preferred forms of cooperation with pre-school teachers.

Keywords: *communication, cooperation, pre-school teachers, parents*

Ievads

Introduction

Komunikācija ir saziņas forma starp ģimenes locekļiem, kolēģiem, kaimiņiem, radniekiem, kā arī sociālajos tīklos. Komunikācija tiek uzskatīta par nepārtrauktu procesu, kam ir liela nozīme visās jomās, kas skar sadarbību. Komunikācijas procesa laikā pastāv dažāda veida šķēršļi un pārpratumi, kas savukārt ietekmē sadarbību. Lai no tiem izvairītos, komunikācijas procesa dalībniekiem ir nepieciešamas prasmes, lai efektīvi pārvarētu komunikācijas šķēršļus (Kapur, 2018).

Raksta autores piekrīt R.Kapuram (Kapur, 2018), ka komunikācijai ir liela nozīmē sadarbības veidošanā. Uzsākot pirmsskolas gaitas, bērns iepazīst savu pirmo pedagogu, citus pirmsskolas izglītības iestādes darbiniekus un citus bērnus. Un katra satikšanās veido bērna attieksmi pret apkārtējo vidi un sevi pašu. Ja vecāki ir vērsti uz sadarbību un uzticas pedagogam kā profesionālim savā jomā, tad bērns apgūs nepieciešamas prasmes un iemaņas.

E. Apsalons uzskata, ka komunikācija ir informācijas un kopīgas izpratnes nodošanas process no vienas personas otrai. Labas komunikācijas prasmes ir ļoti svarīgas, lai veidotos pozitīva sadarbība starp pedagogiem un vecākiem, tāpēc pedagogiem ir svarīgi būt efektīviem komunikatoriem. Viens no svarīgiem faktoriem, lai pēc komunikācijas sekotu veiksmīga sadarbība, ir komunikācijas kompetence - ir prasme sarunāties, saprasties ar citu personu, kā arī nonākt pie abiem pieņemama rezultāta (Apsalons, 2013).

Raksta autores atzīst, lai pēc komunikācijas sekotu sadarbība, ir ļoti svarīgi abām iesaistītajām pusēm uzticēties un saskatīt kopīgu mērķi šajā sadarbības procesā. Sadarbībā starp vecākiem un pirmsskolas pedagogiem, galvenais mērķis ir bērns un viņa labsajūta pirmsskolas izglītības iestādē. Caur šo komunikāciju arī bērns mācās, kā komunicēt ar līdzcilvēkiem, jo gan vecāki, gan pirmsskolas pedagogi ir bērna paraugi kā darboties vai uzvesties pareizi. Tāpēc svarīgi komunikācijā saglabāt savstarpējo cieņu.

Pedagoga spējai komunicēt un uz klausīt, kā arī spējai būt godīgam, ir izšķiroša nozīme. Pedagogam ir jābūt profesionāli kompetentam un pedagogs ir tas, ka iedrošina un atbalsta, palīdz uzsākt un turpināt sadarbību ar vecākiem, sniedzot atbalstu pedagoģisko problēmu risināšanā (Braše, 2010).

Raksta autores atzīst, ka sadarbība ar vecākiem ir viens no svarīgākajiem faktoriem, lai bērns pirmsskolas izglītības iestādē veiksmīgi integrētos mācību vidē. Sadarbība balstās uz uzticēšanos, iesaistīšanos un vēlmi līdzdarboties. Visam jābūt līdzsvarā, tad sadarbība norit veiksmīgi. Pirmsskolas izglītības pedagogam un vecākiem apmainoties viedokļiem, tiek rasti risinājumi.

Raksta mērķis: analizēt un izvērtēt zinātnisko literatūru par komunikāciju un sadarbību, kā arī noskaidrot pirmsskolas izglītības iestādes vecāku vēlamās sadarbības formas ar pirmsskolas pedagogiem.

Komunikācija kā konkrētas darbības process ***Communication as a Process of Concrete Action***

Jēdziena “komunikācija” (latīņu *communicatio*) izskaidrojums ir process, kad kaut kas “tiek darīts kopā”. Klasiskajā komunikācijas zinātnē ar komunikāciju saprot saziņu cilvēku starpā. Šo procesu apzīmē kā saziņu divu personu starpā, kur viens ir informācijas sūtītājs, bet otrs – saņēmējs, kā arī to var apzīmēt kā

atgriezenisku reakciju, kad ziņas saņēmējs reaģē uz saņemto informāciju (Veinberga, 2019).

Komunikāciju definē kā informācijas un kopīgas izpratnes pārsūtīšanas procesu no viena persona citai. Tā ir domu, ideju, emociju un izpratnes radīšana vai apmaiņa starp informācijas sūtītāju un saņēmēju (Adu-Oppong, 2014).

S.Lasmane komunikāciju definē par faktu, tēlu, jūtu, vēlmju, darbības un tās zīmju un nozīmju izpausmi (Lasmane, 2012).

Analizējot šo pētnieku definīcijas par komunikāciju, raksta autore atzīst, ka komunikācija ir kādas konkrētas darbības process – runāšana ar kādu personu vai personu grupu, grāmatas lasīšana, dziesmas klausīšanās u.c., kur procesa laikā ir informācijas saņēmējs un informācijas sūtītājs.

Pirmā komunikācijas forma varēja būt alu zīmējumi, piktogrammas Francijā pirms 30 000 gadiem, vai arī metālā un mālā gravētie teksti šumeru kultūrā. Kā arī pirmā masu komunikācija varēja būt Jūlija Cezara laikā, kad tika izdota pirmā avīze, kas bija iespiests teksts uz vaska plāksnēm (Fang, 1997).

S. Veinberga atzīst, ka pastāv trīs komunikāciju veidi – verbālā, neverbālā un rakstu:

- verbālā jeb auditīvā komunikācija visplašāk tiek izmantota dialoga formā, nereti informācija tiek nodota ar skaņu palīdzību un tad ziņas saņēmējam jāprot atšifrēt informāciju;
- neverbālā komunikācija notiek ar vēstījuma nodošanu, izmantojot ķermeņa valodu, kustību, intonāciju, maņu un acu kontakta palīdzību, kā arī ar tērpu, smaržām, krāsu un citām simbolisku saturu saturošām formām. Šis komunikācijas veids ir dominējošais cilvēku starpā;
- rakstu komunikācija ir informācija apmaiņa ar pierakstu simboliku, rakstu zīmēm, zīmējumu palīdzību (Veinberga, 2019).

Veiksmīgas komunikācijas rezultātā ir saprašanās par diskutējamo jautājumu, kā arī sadarbības attiecību veidošana. Lai cilvēki varētu sarunāties, jābūt motivācijai sadarboties. Savukārt sadarbošanās būs veiksmīga, ja spēs nonākt pie abpusēja pieņemama risinājuma (Apsalons, 2013).

Raksta autore atzīst, ka komunikācijas pamatā pirmsskolas izglītības iestādē starp vecākiem un pedagogiem ir lietišķas sarunas. Protams, sarunas lietišķums ir atkarīgs no sarunu temata, un tas, cik lietišķi spēj būt sarunas biedri. Bieži vien, ja sarunu temats ir nepatīkams, tad pār sarunu sāk valdīt emocijas, kas ir lielākais šķērslis konstruktīvai sarunai.

Lietišķas sarunas *Business Talks*

Lietišķas sarunas ir tās sarunas, kas noris lietišķā kontekstā. Katrās lietišķās pārrunās valodas lietojums var būt gan komunikatīvs ar mērķi saprast sarunu partneri; gan stratēģisks ar mērķi gūt panākumus; gan normatīvs ar mērķi noteikt attiecību izveidi un pat ekspresīvs, kura mērķis ir savas subjektīvās attieksmes paušana, jo pārrunu laikā, cenšamies saprasties ar savu partneri, ietekmēt viņu un gūt panākumus sarunas rezultātā, noregulēt situāciju un paust savu subjektīvo vērtējumu (Apsalons, 2013).

Raksta autore atzīst, ka daļai cilvēku ir dabiska spēja būt lietišķam visās dzīves situācijās, bet savukārt tie, kam nepiemīt šī īpašība, to var apgūt, piemēram, lasot dažādu literatūru un apmeklējot personības izaugsmes kursus. Bet jāpiebilst, ka instinkti ir stiprāki par veselo saprātu un jāpaiet laikam, lai mācības dotu noturīgu rezultātu.

Komunikatīvs dialogs ir kopīga domāšana un rīcība, aiz kā seko sadarbība. Komunikatīvu sarunu veido desmit secīgi soļi:

1. sarunas uzsākšana ar mērķi radīt emocionālo fonu;
2. tilta teikuma izteikšana, kad ir skaidra pārrunu norises laika noteikšana un zināma darba kārtība;
3. sarunas partnera vajadzību un vēlmju apspriešana, lai būtu skaidri zināmas sarunu partnera vajadzības;
4. iespējamo alternatīvu iztirzājums, kad ir vienošanās par sarunu partnera vajadzībām un vēlmēm;
5. vienošanās par objektīviem kritērijiem, lai spētu izvērtēt alternatīvas;
6. vienošanās par abām pusēm saistošiem mērķiem, lai būtu iespējama sadarbība;
7. argumentēts risinājuma piedāvājums;
8. līdzīgu risinājumu piemēru minēšana;
9. vienošanās par to, ka mūsu piedāvājums ir tieši tas, kas nepieciešams sarunu partnerim;
10. panāktās vienošanās nostiprināšana, abpusēju saistību uzņemšanās un rīcības plāna izveide (Apsalons, 2013).

Negodīgas manipulācijas paņēmieni:

- uzbrukums personībai: visizplatītākais veids negodīgai manipulācijai, jo šādā veidā ir visvieglāk padarīt sarunu partneri nedrošu un ietekmēt viņu rīkoties mums vēlamā veidā;
- iznīcinošas frāzes, kuru uzdevums ir iznīcināt sarunu partneri un pārņemt vadības grožus un turpināt sarunu sev vēlamā virzienā;

- izdomāti fakti jeb melošana ir paņēmiens, ar kuru palīdzību sarunu partneris vēlas panākt piekrišanu nepatiesiem faktiem;
- hipotētiski jautājumi, lai apšaubītu mūsu pārliecību;
- draudi izmantot sankcijas, kad pārspīlējam tikai teorētiski kādas rīcības sekas;
- pārspīlēšana, kas var izpausties kā mērķtiecīga viedokļa novešana līdz absurdam;
- kritiskie jautājumi, uz kuriem nevar atbildēt pēc būtības;
- viedokļa sagrozīšana, ja sarunu partneris nespēj oponent mūsu viedoklim, viņš maina viedokļa formulējumu (Apsalons, 2013).

Raksta autore atzīst, ka visi manipulācijas paņēmieni tiek izmantoti situācijās, kad kāds sarunu biedrs nav kompetents sarunu tematā, jūtas aizskarts vai apdraudēts. Negodīgie manipulācijas paņēmieni ir kā aizsargreakcija, kas balstīta uz emocijām.

Sadarbības formas *Forms of Cooperation*

Sadarbība ir kopīga darbība un savstarpējs atbalsts kopīgu mērķu sasniegšanai (Latvian Oxford Living Dictionaries, 2019).

Sadarbība ar vecākiem tiek uzskatīta par vienu no būtiskākajiem faktoriem, lai bērns pirmsskolas izglītības iestādē spētu apgūt jaunas zināšanas un prasmes un veiksmīgi integrētos mācību vidē. Vecāku iesaistīšana pirmsskolas izglītības iestādes dzīvē pozitīvi ietekmē bērna sasniegumus un motivāciju, kā arī sadarbība starp vecākiem un izglītības iestādi, vecākus padara labāk informētus par izglītības iestādes darbību. Iesaistoties mājas darbu izpildes procesā, vecāki kļūst par mācību procesa dalībniekiem, nevis tikai situācijas novērotājiem (Tavas & Bilač, 2011).

Lai sadarbība ar vecākiem noritētu efektīvi, pirmsskolas izglītības pedagogu uzdevums ir izstrādāt sadarbības nosacījumus, jo pedagogi ir tie, kas “sper pirmo soli” labas sadarbības virzienā. Pirmsskolas izglītības pedagogiem ir jābūt gataviem atteikties no aizspriedumiem un uzturēt kontaktu ar katru vecāku. Nenoliedzami, ka sadarbības efektivitāte ir atkarīga no abām pusēm, bet pirmsskolas izglītības pedagogi ir tie, kas dod signālu draudzīgas vides veidošanā, ka arī rada mierīgu atmosfēru sarunām. Tieši tāpat pirmsskolas izglītības pedagogiem ir jābūt gataviem saņemt un bez emocijām analizēt kritiku. Priekšnosacījumi labai sadarbībai no pirmsskolas izglītības pedagogu puses ir:

- būt godīgiem, atklātiem un komunikabliem;
- klausoties, ļaut vecākiem runāt, izrādīt sapratni;
- nebūt kategoriskiem un ar stereotipiem;

- būt elastīgiem, atvērtiem pārmaiņām un ieteikumiem;
- vienmēr domāt par sarunas formu un saturu, izvēloties pareizo vietu un laiku;
- skaidri un stingri runāt par savām prasībām un cerībām, lai vecāki to zinātu un saprastu;
- būt gataviem sniegt vecākiem sliktas ziņas, neaizmirstot pieminēt bērna pozitīvās īpašības;
- uzklausot kritiku – nepārtraukt runātāju;
- piedāvāt palīdzību un pārrunāt veidus, kā tikt galā ar konkrētu situāciju (Faber & Mazlish).

Daugavpils pilsētas pirmsskolas izglītības iestādē *Pasaciņa* tiek izdalītas trīs galvenās sadarbības formas:

- individuālās sadarbības formas ir pārrunas, pedagoģiskās sarunas, individuālās konsultācijas;
- kolektīvās sadarbības formas ir vecāku sapulces, kopsapulces, atvērtu durvju dienas, vecāku iesaistīšana svētku sagatavošanā, vecāku pasts, kopējas ekskursijas, koncerti;
- informatīvās sadarbības formas ir bērnu un vecāku darbu izstādes, informatīvie stendi vecākiem, anketēšana, aptaujas, bērnu portfolio (Sadarbība ar ģimeni, 2019).

Raksta autores atzīst, ka Daugavpils pilsētas pirmsskolas izglītības iestādē “Pasaciņa” ir pārskatāms un saprotams sadarbības formu sadalījums. Vecāki var lieliski atrast laiku un veidu, lai sadarbotos ar pirmsskolas izglītības iestādes pedagogiem un iesaistītos zināšanu apguves procesos. Individuālās sadarbības formas būs piemērotas vecākiem, kas ir noslogoti ikdienas darbos, kā arī tiem vecākiem, kuru bērniem ir nepieciešama individuāla pieeja mācību un audzināšanas procesos. Savukārt kolektīvā sadarbības forma ir piemērota tiem vecākiem, kam īpaši svarīgi ir fiziski iesaistīties bērna izglītības procesā un pirmsskolas izglītības iestādes darbībā. Informatīvā sadarbības forma būs piemērota intravertiem vecākiem, kas vēlas būt informēti par notiekošo pirmsskolas izglītības iestādē, kā arī pavadīt laiku kopā ar bērnu, pildot uzdotos mājas darbus, kā arī izteikt savu viedokli anonīmi.

Pētījuma metodoloģija *Methodology of research*

Lai veiktu empīrisko pētījumu, raksta autores izmantoja aptaujas metodi – anketēšanu, ar kuras palīdzību tika veikts pētījums par pirmsskolas pedagogu un vecāku sadarbības formām. Raksta autores, balstoties uz zinātnisko literatūru par sadarbības formām, kā arī personīgo pieredzi, izstrādāja anketu, lai aptaujātu

vecākus Jelgavas pirmsskolas izglītības iestādē. Anketa sastāv no trīs slēgtajiem jeb strukturētajiem atbilžu jautājumiem: 1) Kura individuālā sadarbības forma Jums būtu saistošāka? 2) Kura (-s) kolektīvās sadarbības forma (-s) Jums būtu saistošākas? 3) Kura (-s) informatīvās sadarbības formas Jums būtu saistošākas?

Anketēšana bija brīvprātīga un anonīma. Anketēšanā piedalījās 173 respondenti.

Pētījumā izmantotas teorētiskās pētījuma metodes - zinātniskās un metodiskās literatūras apzināšana, analīze un izvērtēšana, kā arī empīriskās pētījumu metodes: anketēšana, pieredzes refleksija un χ^2 kritēriju metode.

Rezultāti

Results

Izmantojot χ^2 kritērija metodi (Arhipova & Bāliņa, 2006), respondentu paraugkopa tika analizēta, lai noskaidrotu, vai pastāv būtiskās atšķirības starp respondentu atbilžu biežumu un kāda ir dominējošā atbilde paraugkopā.

Datu analīzei tika izvirzītas šādas hipotēzes:

H_0 : respondentu atbilžu biežums būtiski neatšķiras;

H_1 : respondentu atbilžu biežums būtiski atšķiras.

Datu analīzi par respondentu atbilžu biežumu uz jautājumu *Kura individuālā sadarbības forma Jums būtu saistošāka?* var redzēt 1. un 2. tabulā.

Pēc 1. tabulas rezultātiem, kur atspoguļota starpība starp frekvencēm, raksta autore secina, ka ir novērota statistiski nozīmīga novirze atbildei "*Individuālās konsultācijas*" (38.0).

1. tabula. χ^2 kritērija frekvences par respondentu individuālo sadarbības formu biežumu
Table 1 Chi-Square Frequency of Respondent' Individual Form of Cooperation

	Novērotais biežums	Teorētiskais biežums	Starpība
Pārrunas, pedagogiskās sarunas	56	94.0	-38.0
Individuālās konsultācijas	132	94.0	38.0
Kopā	188		

2. tabula. χ^2 kritērija rezultāti par respondentu individuālo sadarbības formu biežumu
Table 2 Chi-Square Test Statistics of Respondent' Individual Form of Cooperation

	Atbildes
χ^2 testa faktiskā vērtība	30.723
brīvības pakāpju skaits	1
p-vērtība	0.000

Tā kā p -vērtība = 0.000 < 0.05 (skatīt 2. tabulā), tad ar varbūtību 95% var noraidīt nulles hipotēzi un pieņemt alternatīvo hipotēzi, ka respondentu atbilžu biežums būtiski atšķiras. Lielākā daļa vecāku izvēlas individuālas konsultācijas, jo šādas sarunas rezultātā vecāks tiek informēts tikai par savu bērnu. Sarunas gaitā ir iespējams izrunāt aktuālus un jūtīgus jautājumus, kas skar bērna iekļaušanos grupā.

Aptaujas otrajam jautājumam “Kura (-s) kolektīvās sadarbības forma (-s) Jums būtu saistošākas?” tika izvirzītas šādas hipotēzes:

H_0 : respondentu atbilžu biežums būtiski neatšķiras.

H_1 : respondentu atbilžu biežums būtiski atšķiras.

Datu analīzi par respondentu atbilžu biežumu uz jautājumu *Kura (-s) kolektīvās sadarbības forma (-s) Jums būtu saistošākas?* var redzēt 3. un 4. tabulā.

3. tabula. χ^2 kritērija frekvences par respondentu kolektīvo sadarbības formu biežumu
Table 3 Chi-Square Frequency of Respondent' Collective Form of Cooperation

	Novērotais biežums	Teorētiskais biežums	Starpība
Vecāku sapulces	145	61.3	83.7
Kopsapulces	10	61.3	-51.3
Atvērto durvju dienas	71	61.3	9.7
Vecāku iesaistīšana svētku sagatavošanā	41	61.3	-20.3
Vecāku pasts	19	61.3	-42.3
Kopējas ekskursijas	67	61.3	5.7
Koncerti	76	61.3	14.7
Kopā	429		

Pēc 3. tabulas rezultātiem, kur atspoguļota starpība starp frekvencēm, raksta autore secina, ka ir novērota statistiski nozīmīga novirze atbildei “*Vecāku sapulces*” (83.7).

Tā kā p -vērtība = 0.000 < 0.05 (skatīt 4. tabulā), tad ar varbūtību 95% var noraidīt nulles hipotēzi un pieņemt alternatīvo hipotēzi, ka respondentu atbilžu biežums būtiski atšķiras. Vecākiem saistošākā kolektīvā sadarbības forma ir vecāku sapulces, jo aktuālā informācija tiek pasniegta īsi un kodolīgi. Ir iespēja iepazīties, un satīties ar citiem grupas vecākiem, apspriest aktualitātes un sniegt pieredzes refleksiju, kā arī vecāku sapulcē lēmumi tiek pieņemti ātrāk, pretēji, diskutējot *WhatsApp* vai e-pastu sarakstes veidā.

4. tabula. χ^2 kritērija rezultāti par respondentu kolektīvo sadarbības formu biežumu
Table 4 Chi-Square Test Statistics of Respondent' Collective Form of Cooperation

	Atbildes
χ^2 testa faktiskā vērtība	198.765
brīvības pakāpju skaits	6
p -vērtība	0.000

Aptaujas trešajam jautājuma “Kura (-s) informatīvās sadarbības formas Jums būtu saistošākas?” tika izvirzītas šādas hipotēzes:

H₀: respondentu atbilžu biežums būtiski neatšķiras.

H₁: respondentu atbilžu biežums būtiski atšķiras.

Datu analīzi par respondentu atbilžu biežumu uz jautājumu *Kura (-s) informatīvās sadarbības formas Jums būtu saistošākas?* var redzēt 5. un 6. tabulā.

5. tabula. χ^2 kritērija frekvences par respondentu informatīvo sadarbības formu biežumu
Table 5 Chi-Square Frequency of Respondent' Informative Form of Cooperation

	Novērotais biežums	Teorētiskais biežums	Starpība
Bērnu un vecāku darbu izstādes	56	83.5	-27.5
Informatīvie stendi vecākiem	131	83.5	47.5
Anketēšana/aptauja	26	83.5	-57.5
Bērnu portfoliо	121	83.5	37.5
Kopā	334		

Pēc 5. tabulas rezultātiem, kur atspoguļota starpība starp frekvencēm, raksta autore secina, ka ir novērota statistiski nozīmīga novirze atbildei “*Informatīvie stendi vecākiem*” (47.5).

6. tabula. χ^2 kritērija rezultāti par respondentu informatīvo sadarbības formu biežumu
Table 6 Chi-Square Test Statistics of Respondent' Informative Form of Cooperation

	Atbildes
χ^2 testa faktiskā vērtība	920.15
brīvības pakāpju skaits	3
p-vērtība	0.000

Tā kā p-vērtība = 0.000 < 0.05 (skatīt 6.tabulā), tad ar varbūtību 95% var noraidīt nulles hipotēzi un pieņemt alternatīvo hipotēzi, ka respondentu atbilžu biežums būtiski atšķiras. Vecākiem ir aktuāli redzēt pirmsskolas izglītības iestādes aktuālo informāciju pie informatīvā stenda, jo tādējādi var ērti un uzskatāmi sekot līdz aktualitātēm izglītības iestādē un grupā. Vecākās grupās, kur bērns pats spēj apgērbties, vecāks tajā brīdī iepazīstas ar informāciju. Savukārt, ja laika ir maz, tad šo informāciju var nofotografēt ar viedierīci un izlasīt mājās.

Secinājumi Conclusions

Vecāki izvēlas individuālas sarunas (p-vērtība = 0.000 < 0.05) ar pirmsskolas izglītības pedagogu, jo šādas sarunas rezultātā vecāks tiek informēts tikai par savu

bērnu. Sarunas gaitā ir iespējams izrunāt aktuālus un jūtīgus jautājumus, kas skar bērna iekļaušanos grupā.

Vecākiem saistošākā kolektīvā sadarbības forma ir vecāku sapulces (p-vērtība = $0.000 < 0.05$), jo aktuālā informācija tiek pasniegta īsi un kodolīgi. Ir iespēja iepazīties, un satīties ar citiem grupas vecākiem, apspriest aktualitātes un sniegt pieredzes refleksiju, kā arī vecāku sapulcē lēmumi tiek pieņemti ātrāk, pretēji, diskutējot *WhatsApp* lietotnē vai e-pastu sarakstes veidā.

Vecākiem ir nepieciešams redzēt pirmsskolas izglītības iestādes aktuālo informāciju pie informatīvā stenda (p-vērtība = $0.000 < 0.05$), jo tādējādi var ērti un uzskatāmi sekot līdzi aktualitātēm pirmsskolas izglītības iestādē un grupā. Vecākās grupās, kur bērns pats spēj apgērbties, vecāks tajā brīdī iepazīstas ar informāciju un tas palīdz ietaupīt laiku ikdienā. Savukārt, ja laika ir maz, tad šo informāciju var nofotografēt ar viedierīci un izlasīt mājās.

Individuālās sadarbības formas būs piemērotas vecākiem, kas ir noslogoti ikdienas darbos, kolektīvā sadarbības forma ir piemērota tiem vecākiem, kam svarīgi ir fiziski iesaistīties bērna izglītības procesā un informatīvā sadarbības forma būs piemērota intravertiem vecākiem, kas vēlas būt informēti par notiekošo pirmsskolas izglītības iestādē.

Summary

Accuracy of information is an important aspect of communication, because the information transferred to parents is researched, analysed, interpreted and preserved. Therefore, pre-school teachers need to spend time working on information that is then accurately formulated for parents. An important aspect is the way information is communicated. It is important that communication between pre-school teachers and parents is constructive, open and honest.

The article aim is to analyse and evaluate the scientific literature of communication and cooperation, complete a survey to find pre-school parents' preferred forms of cooperation with pre-school teachers.

In the research used: theoretical research methods - research of scientific and methodological literature, analysis and evaluation; empirical research methods - data acquisition and data processing methods: questionnaire, reflection of experience and chi square criteria method. In the survey participated 173 respondents.

The results of the survey show that parents are more interested in individual cooperation (p-value = $0.000 < 0.05$) in situations where the actual information is about the child or a specific situation, while a collective form of cooperation - parental meeting (p-value = $0.000 < 0.05$) - helps to actively discuss current issues and quickly make decisions. And the informative form of cooperation - information stand (p-value = $0.000 < 0.05$) - helps save time, because you can read the information, when a child comes to pre-school institution or going home.

Individual forms of cooperation will work well for parents who are busy with their daily work, collective form of cooperation - for parents who need to know about the child's education

process and informative form of cooperation - parents who want to be informed of the current in pre-school institution.

Literatūra References

- Adu-Oppong, A.A. (2014). *Communication in the Workplace: Guidelines for Improving Effectiveness*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/304782482_communication_in_the_workplace_guidelines_for_improving_effectiveness
- Apsalons, E. (2013). *Komunikācijas kompetence. Kā saprasties un veidot attiecības*. Rīga: Zvaigzne ABC.
- Arhipova, I., & Bāliņa, S. (2006). *Statistika ekonomikā un biznesā*. Rīga: Datorzinību centrs.
- Braše, L. (2010). *Ģimenes loma skolēnu socializācijā*. Rīga: RaKa.
- Faber, A., & Mazlish, E. (n.d.). *Cooperation between school and parents. Supporting the educational process*. Cieszyn: Psychologists from the Psychological and Pedagogical Counselling Centre in Cieszyn.
- Fang, I. (1997). *A History of Mass Communication*. Newton: Butterworth - Heinemann.
- Kapur, R. (2018). *Barriers to Effective Communication*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/323794732_Barriers_to_Effective_Communication
- Lasmane, S. (2012). *Komunikācijas ētika*. Rīga: LU akadēmiskas atbalsts.
- Latvian Oxford Living Dictionaries*. (2019). Retrieved from Oxford Living Dictionaries: <https://lv.oxforddictionaries.com/definition/SADARB%C4%AABA>
- Sadarbība ar ģimeni. (2019). Retrieved from <http://www.daugavpils10pii.lv>: <http://www.daugavpils10pii.lv/sadarbiba-ar-gimeni>
- Tavas, D., & Bilač, S. (2011). *School Websites: a Possibility of Cooperation with Parents?* Croatia: Metodički obzori.
- Veinberga, S. (2019). *Komunikācija. Teorija un prakse*. Liepāja: Sava grāmata.